

แนะนำหนังสือ

Book Review

กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษา

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ เขียน

อำนาจการผลิต โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2553, 172 หน้า, ราคา 120
บาท

หนังสือเล่มนี้ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียน จากการทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และจากการได้รับเชิญเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานการศึกษาตามที่ต่างๆ เพื่อบรรยายในเรื่องเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ผู้เขียนจึงได้รวบรวมหลักการและแนวคิดที่ได้จากการทำงานวิจัยและการบรรยายในเรื่องดังกล่าว โดยผู้เขียนได้กล่าวถึงเป้าหมายสุดท้ายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิก็คือ คุณลักษณะของบัณฑิตที่เราต้องการ ดังนั้นในหนังสือเล่มนี้จึงประกอบด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจจำนวน 7 บท ดังนี้

บทแรก คือ **ปรัชญาอุดมศึกษาไทย: แนวทางการผลิตบัณฑิต 5 รูปแบบ** เป็นการเสนอภาพรวมของแนวคิดที่เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามพื้นฐานปรัชญาการศึกษาของไทย จากจำนวน 5 กลุ่มที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มอุดมคตินิยม กลุ่มปัญญานิยม กลุ่มชุมชนนิยม กลุ่มปฏิบัตินิยม และกลุ่มเทคโนโลยีนิยม เพื่อให้เห็นถึงลักษณะบัณฑิตที่แต่ละกลุ่มต้องการ รวมถึงความคิดลักษณะบัณฑิตบางส่วนที่มีความซ้ำซ้อนกันอยู่ด้วย

บทที่ 2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาของไทย (TQF): จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ เป็นการกล่าวถึงความสำคัญที่นำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทยมาใช้ เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรมีความชัดเจนเป็นระบบคุณภาพให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งในประเทศอื่นๆ จำนวนมากได้จัดทำไปแล้ว ทั้งในสหภาพยุโรป อเมริกา และแอฟริกาใต้ รวมถึงประเทศในเอเชีย เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และสิงคโปร์ จากนั้นก็ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ตามที่ สกอ. ได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตของ "ไทยไว้" ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะทางปัญญา เน้นที่ความคิดเป็นหลัก ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ซึ่งมีความสำคัญในการทำงาน สุดท้ายด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข จากนั้นผู้เขียนได้อธิบายถึงรายละเอียด 7 ฉบับ หรือแนวการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (มคอ.) 1-7 ซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อให้บรรลุตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย โดยเน้นไปที่ มคอ. 3, มคอ. 4, มคอ. 5 และมคอ. 6 เนื่องจากเป็นสิ่งที่อาจารย์จำเป็นต้องจัดทำในรายวิชาที่สอน พร้อมทั้งผู้เขียนได้เสนอแนวคิดในการสอนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เช่น แนวคิดคัมภีร์โมเดล คือจัดการศึกษาให้มีลักษณะเป็นนานาชาติและสอดคล้องกับสังคมไทย แนวคิด CCPR โมเดล ที่เน้นแนวทางการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของคนรุ่นใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในบทที่ 4 และที่น่าสนใจอีกแนวคิดหนึ่งคือ สัตตวิธี: กระบวนทัศน์

ใหม่ของการสอน ที่เน้นบทบาทของอาจารย์ให้เป็น
ผู้อื้อความรู้ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในบทที่ 5

สำหรับบทที่ 3 กลยุทธ์การสอน: ตาม
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ผู้เขียนได้กล่าวถึงปัจจัยที่
ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ หลักสูตร การสอน
กิจกรรม และสิ่งแวดล้อม จากนั้นผู้เขียนได้ให้
รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่
สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตไทยทั้ง 5 ด้าน
โดยชี้ให้เห็นความสำคัญของการสอนไว้ว่า “กรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิทำให้อาจารย์ทุกท่านต้องมีหมวก 2
ใบ หมวกใบแรกคือผู้เชี่ยวชาญในสาขา... และ
หมวกใบที่ 2 คือหมวกในฐานะผู้เชี่ยวชาญผู้สอน ”

ส่วนบทที่ 4-5 ผู้เขียนได้กล่าวถึง แนวคิด
เกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยการเปลี่ยนให้ผู้เรียนมี
บทบาทมากขึ้นในการจัดการเรียนการสอน โดยบท
ที่ 4 สัตว์วิธีของครูผู้อื้อความรู้: การสอนใหม่เพื่อ
ผู้เรียนใหม่ในระดับอุดมศึกษา ผู้เขียนกล่าวถึง
วิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์และ
สร้างความรู้ขึ้นมาเองโดยอาจารย์เป็นผู้ให้คำติชม
มากกว่าที่จะเป็นผู้บอกความรู้ให้กับผู้เรียน และบท
ที่ 5 CCPR MODEL: การเรียนการสอนเชิง
สร้างสรรค์และผลิตภาพ เป็นการกล่าวถึงแนวคิด
ของการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบัน
ได้แก่ C (Critical Mind)- คิดวิเคราะห์, C (Creative
Mind)- คิดสร้างสรรค์, P (Productive)- มีผลผลิตที่
สร้างสรรค์ และ R (Responsible Mind)- รับผิดชอบ
ต่อสังคม

สุดท้ายเป็นบทที่ 6-7 ผู้เขียนได้กล่าวถึง
งานวิจัยเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิทั้งในประเทศไทยและ
ต่างประเทศเพิ่มเติม โดยบทที่ 6 กรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย: ข้อเสนอ

จากงานวิจัย กล่าวถึงงานวิจัยที่ผู้เขียนและคณะได้
ร่วมวิจัยเพื่อเสนอให้กับสำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษาในปี พ.ศ. 2548 ก่อนที่จะมีการประกาศใช้
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย และ
บทที่ 7 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ: กรณีศึกษา
ของต่างประเทศ ผู้เขียนได้วิเคราะห์ผลลัพธ์การ
เรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติของ
ต่างประเทศ เช่น สหภาพยุโรป อังกฤษ
ออสเตรเลีย เป็นต้น เพื่อให้เห็นถึงความสอดคล้อง
และความแตกต่างของแต่ละประเทศ และแสดงให้เห็น
ถึงความสำคัญของการกำหนดกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิแห่งชาติ

จากเนื้อหาของหนังสือกลยุทธ์การสอนตาม
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แสดงให้เห็น
ว่า มีความเหมาะสมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับในระบบ
อุดมศึกษา อีกทั้งผู้บริหารสามารถใช้งานนโยบายที่
เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้มีความชัดเจนมาก
ขึ้น และช่วยให้ คณาจารย์ ได้แนวทางในการจัดการ
เรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิ รวมถึงนิสิตนักศึกษาที่อยู่ในระดับ
อุดมศึกษาได้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติตน
เพื่อให้สำเร็จการศึกษาไปเป็นกำลังสำคัญในการ
พัฒนาประเทศ ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงมีส่วนช่วยให้
ผู้เกี่ยวข้องได้เห็นวิธีการและการจัดการในการ
พัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาให้
สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เพื่อให้
การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยมีคุณภาพ
ทัดเทียมกับนานาชาติ